

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Мета. Здійснити аналіз професіограми професії слідчого НП, визначити ієрархію професійно значущих психофізіологічних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності. **Методи.** Аналіз, узагальнення, систематизація даних наукових досліджень та літературних джерел. **Результати.** У роботі слідчих переважає тривала розумова діяльність, яка є виснажливою для організму, веде до стомлення і перевтоми, переважає монотонія, тривала безперервна робота з документами; перебування в стані емоційної та фізичної напруженості [9, 10]. Одним із ефективних шляхів удосконалення процесу підготовки слідчих є професійно-орієнтована психофізична підготовка курсантів ЗВО до майбутньої професійної діяльності. **Висновок.** Успішне оволодіння професією слідчого та ефективність подальшої діяльності буде залежати від ступеня сформованості: розумової працездатності; оперативної та довгострокової пам'яті; уваги; розвитку спеціальних професійних здібностей; емоційної стійкості; точності і чутливості аналізаторів (зорового, слухового, дотикового); швидкості просторової реакції на подразники; реакцій вибору та небезпеку; статичної, загальної, силової витривалості; спритності; координаційних здібностей; гнучкості.

Ключові слова: професійно-орієнтована психофізична підготовка, професіограма, значущі психофізичні якості, слідчі НП.

Aim. To analyze the professionogram of the profession of the investigator of the NP, to determine the hierarchy of professionally significant psychophysiological qualities of the investigator, necessary for successful professional activity. **Methods.** Analysis, generalization, systematization of scientific research data and literary sources. **Results.** The work of investigators is dominated by long-term mental activity, which is debilitating for the body, leads to fatigue and overwork. The main factors that cause fatigue in the activities of the investigator include: monotony during work; continued continuous work with documents; long stay in a state of emotional and physical tension; increased significance of erroneous actions; difficulties of communication in the process of performing official activities; physiological discomfort due to non-compliance of working conditions with sanitary and hygienic standards [9, 10]. The profession of an investigator puts forward high demands on psychomotor properties; development of the sensory-perceptual sphere of specialists: they need high accuracy and sensitivity of analyzers (visual, auditory, tactile); good orientation regarding space-time characteristics. Important for investigators is the development of special abilities that determine the effectiveness of their use of police coercion measures (physical impact, special means, firearms). However, these abilities are not a priority in professional activities. **Conclusion.** The profession of an NP investigator has its own psychophysical specificity. Successful mastery of the profession of an investigator and the effectiveness of further activities will depend on the degree of formation: mental performance; communicative ability; Motivation; operational and long-term memory; Attention; development of special professional abilities; emotional stability; accuracy and sensitivity of analyzers (visual, auditory, tactile); the speed of the spatial response to stimuli and the reaction of choice; reaction speed to danger; static, general, strength endurance; Agility; coordination abilities; Flexibility.

Keywords: professionally oriented psychophysical training, professionogram, significant psychophysical qualities, investigators of the National Police.

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. Характерними особливостями XXI століття є стрімкий розвиток усіх галузей науки, перехід від аналогових

до цифрових технологій, постійно зростаючий потік інформації, суцільні інновації, які повністю змінюють стиль життя та свідомість людини. Ці процеси стали передумовами четвертої промислової революції, яка і визначила процеси глобалізації [12].

Під впливом глобального культурного прогресу, інтеграційних процесів, ринкових відносин, засобів масової інформації, реформаційних зрушень, посилення демократичних тенденцій в державі змінюється стиль життя, відмирають «старі» професії, навички, знання. Головним суб'єктом цих процесів є людина, в тому числі і працівники Національної поліції. Зазначені процеси вплинули на якість та характер підготовки здобувачів закладів вищої освіти (далі - ЗВО) у всіх галузях науки.

Залежно від того, яку систему знань, компетентностей, цінностей людина освоїла та сповідувати, такими і буде суспільство та відносини. Повною мірою це стосується і ЗВО, які готують поліцейських. На сучасному етапі розвитку нашої країни стає гостра потреба в підготовці кваліфікованих слідчих, здатних ефективно виконувати складні професійні завдання, в умовах максимального психічного і фізичного напруження.

У фізичному вихованні здобувачів вищої освіти підготовка до майбутньої професії традиційно здійснюється в рамках такого напрямку, як професійно-прикладна фізична підготовка (далі – ППФП). В цьому контексті, в ХХ столітті опубліковано велику кількість наукових праць, присвячених удосконаленню функціональних можливостей організму людини, індивідуального запасу рухових умінь, навичок, знань у галузі фізичної культури, які сприяють оволодінню професійною діяльністю.

Основою підготовки слідчих до майбутньої професійної діяльності в ЗВО є ППФП. Акцент застосування ППФП слідчих зроблено на прикладній (відносно професії) спрямованості, а саме на фізичній підготовці до професії «поліцейського». Засоби фізичного виховання застосовуються для розвитку рухових якостей, формування умінь і навичок, необхідних для ефективного виконання посадових обов'язків поліцейського.

Водночас, багато дослідників (Т.Ю. Круцевич, Л.П. Пилипей, А.Р. Лушак, Н.В. Москаленко, В.В. Пічурін та ін.) звертають увагу на той факт, що випускники ЗВО не досягають необхідного рівня психофізичної готовності до професійної діяльності.

Дослідники зазначають [2, 7, 8, 13], що не враховується значний потенціал фізичного виховання у підвищенні психофізичної підготовленості здобувачів ЗВО. Від рівня розвитку психічних процесів (уваги, сприйняття, пам'яті, мислення, уяви), психомоторики (вестибулярної стійкості, швидкості у діях, сенсомоторних реакцій) багато в чому залежить ефективність виконання майбутніми фахівцями професійних функцій.

Проблема визначення та формування в процесі фізичного підготовки в ЗВО значущих психофізичних і психологічних компонентів готовності слідчих до професійної діяльності

залишається недостатньо розробленою. Одним із ефективних шляхів, який пропонується для удосконалення процесу підготовки слідчих є формування у курсантів в ЗВО психофізичної готовності до професійної діяльності.

Спеціалізована фізична підготовка може зробити вагомий внесок у вирішення завдань психофізичної підготовки майбутніх слідчих. Розв'язання проблеми професійно-орієнтованої психофізичної підготовки (далі - ПОПП) курсантів у процесі фізичної підготовки в ЗВО є актуальною науковою проблемою і становить великий практичний інтерес.

Мета дослідження - здійснити аналіз професіограми професії слідчого НП, визначити ієрархію професійно значущих психофізіологічних якостей слідчого, необхідних для успішної професійної діяльності.

Методи. Аналіз, узагальнення, систематизація даних наукових досліджень та літературних джерел.

Результати дослідження. У ХХІ столітті в наукових дослідженнях поступово формується самостійний напрямок у вивченні психофізіологічних можливостей людини з метою найбільш ефективного їх використання в майбутній професійній діяльності. Поступово в науковий обіг вводяться поняття «професійна придатність та надійність». Ці поняття характеризують відповідність між собою вимог професії і особистісних характеристик людини.

Психофізична підготовленість фахівців починає розглядатися як підсистема загальної системи їх професійної придатності і надійності, що характеризуються з позиції рівня розвитку професійно значущих психофізичних і психологічних складових. При такому підході чітко фіксується відмінність психофізичної і ППФП, яка була спрямована для забезпечення прикладної фізичної підготовки у фізичному вихованні.

На пріоритетне значення психофізичної підготовки для майбутньої професійної діяльності працівників правоохоронних органів та Національної поліції (далі - НП) вказувалось в багатьох дослідженнях.

Дослідник В.М. Смирнов (2004) зазначив, що успішність в професійній діяльності особового складу органів внутрішніх справ (далі - ОВС) залежить від її узгодження з комплексом службової, бойової, фізичної підготовки і запропонував проведення професійно – екстремально – психологічного виду підготовки. В дослідженні Луцака А.Р. (2001) встановлено, що головними складовими «психофізичної готовності» працівників ОВС є: функціональний стан організму, фізична підготовленість, фізичний розвиток, розумова, фізична працездатність та психофізіологічні особливості особи.

Зовсім інший підхід до визначення основних компонентів професійної готовності патрульних поліцейських має В.В. Бондаренко (2019). Автор вважає, що готовність патрульного складається з: вміння застосовувати набуті теоретичні знання під час професійної діяльності, достатнього рівня сформованості умінь, навичок застосування поліцейських заходів, розвитку професійно важливих рис та професійного досвіду.

В дослідженні О.В. Івлєва (2010) вказано, що на розвиток психофізичних якостей персоналу ОВС позитивно впливає моделювання ситуацій професійної діяльності. О.О. Горпинич (2010) дослідив, що поліпшення фізичної працездатності курсантів ЗВО МВС відбувається після навчально-тренувальні заняття з рукопашного бою, які проводились в комплексі

з психологічним тренінгом. С.В. Попов (2013) запропонував для розвитку професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців кримінальної міліції та формування їх стресостійкості впроваджувати у навчальний процес ЗВО відпрацювання екстремальних ситуацій.

В Збройних силах України (далі - ЗСУ) психофізична підготовка використовується під час виконання комплексу дій, які виконуються в умовах підвищеної небезпеки та пов'язані із значними фізичними і психічними напруженнями.

Дослідником А.Г. Саракул (2005) науково обґрунтовано позитивний вплив багаторазового виконання фізичних вправ в умовах реальної небезпеки, фізичної втоми і психогенного впливу бойових подразників (десантування, подолання «стежки розвідника»), в поєднанні з прийомами психоемоційного самоуправління. В.С. Хагай (2008) дослідив вплив рукопашного бою на формування значущих психофізіологічних якостей військовослужбовців.

Дослідник О.Д. Гусак (2012) обґрунтував розвиток значущих психофізичних якостей військовослужбовців аеромобільних підрозділів за допомогою подолання спеціальної смуги перешкод. Автором підтверджено висновки М.С. Корольчука (2002), Г.В. Ложкіна (2003), В.В. Стасюка (2004), П.П. Криворучка (2005), С.В. Романчука (2007) про позитивний вплив занять із фізичної підготовки на морально-вольову та психічну підготовленість військовослужбовців.

Позитивну залежність успішності професійної діяльності військовослужбовців від рівня формування психофізіологічних якостей підтверджено в роботах О.М. Ольхового (2013), М.В. Корчагіна, М.В. Кузнецова, В.М. Афоніна (2017-2018), А. Андрес, В. Крижановського, О. Римар, М. Кузнецова, В. Афоніна, М. О. Єни (2021).

Відповідно до концепції підготовки спеціалістів ЗВО, запропонованої вченим Л.П. Пилипеєм (2011), необхідно враховувати професіограму майбутньої професії спеціаліста та шкідливі умови професійної діяльності, які є модельно-цільовою характеристикою у програмуванні занять з фізичного виховання. Вчений зазначає, що упродовж навчання в ЗВО оптимальним для здобувачів є 4–10 годин рухової активності на тиждень. Обсяг тижневої рухової активності більше 10 годин ставить під сумнів успішність підготовки спеціалістів ЗВО, але сприяє поліпшенню їх фізичної підготовленості [7].

Дослідник В.В. Пічурін вважає (2020), що кожна професія має свою специфіку, відрізняючись, зокрема, і за психофізичними характеристиками, умовами праці, а значить, висуває різні вимоги до психофізичної підготовленості спеціаліста [15]. Через це, якість підготовки фахівців в ЗВО буде залежить від врахування розвитку професійно значущих компонентів структури особистості, що є ключовими компетентностями майбутнього фахівця.

Водночас, науковці і фахівці застерігають, що постійна робота в умовах значного психічного напруження супроводжується великими енергетичними витратами, які в подальшому призводять до формування різноманітних захворювань [3].

Фізична активність є одним із ефективних способів поліпшення фізичних і психологічних аспектів здоров'я. Дослідники Ю. Полухін і С. Сичов (2005) вважають, що психофізіологічні особливості динаміки працездатності можуть оптимізуватися під впливом тренування [7].

Закордонні вчені [14, 15, 16, 17, 18, 19] переконливо доводять, що активізація рухової активності є ефективним засобом для підвищення працездатності, поліпшення якості життя, профілактики нервово-психічних станів, укріпленню фізичного і психічного здоров'я. Науковці зазначають, що малорухливий спосіб життя несе принаймні в два рази більший ризик серйозних захворювань і передчасної смерті.

Враховуючи аналіз стану організації психофізичної підготовки кадрів для НП і ЗСУ, результатів сучасних досліджень, для побудови якісної моделі підготовки слідчих НП до майбутньої професійної діяльності обґрунтованим буде надання пріоритету ПОПП, із здійсненням акценту на розвиток професійно значущих психофізичних якостей та тижневої рухової активності здобувачів ЗВО.

Дискусія. Для введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти, сприяння міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективною взаємодією сфери освіти та практичної діяльності, постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341, затверджена Національна рамка кваліфікацій [5].

За Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (далі - НКУ) посада слідчого віднесена до розділу 2 «Професіонали», код підкласу – 2423, назва класифікаційного угруповання – «Професіонали в галузі правоохоронної діяльності», код КП (згідно з покажчиком професійних назв робіт за кодами професій) – 2423, професійна назва роботи – «Слідчий (поліція)».

У НКУ професія слідчого НП нормативно не визначена, а перебуває в межах узагальненої назви професійної роботи – «Слідчий (поліція)», без деталізації особливостей професійної діяльності [6; 11].

Основою ефективно побудови ПОПП є моделювання професійної діяльності. Моделлю для цільової характеристики побудови ПОПП є професіограма, яка, виходячи із принципів системного підходу, повинна складатися на основі всебічного вивчення конкретної професійної діяльності. Для вирішення проблеми побудови ПОПП здобувачів ЗВО виникає необхідність дослідження професійно важливих якостей слідчих НП та умов, в яких проходить професійна діяльність, в тому числі й шкідливі, що неможливо здійснити без професіографії.

Професіографія є наукою про особливості різноманітних видів трудової діяльності, яка передбачає опис і класифікацію за певними правилами і критеріями існуючих професій і спеціальностей. Професіограма складається, виходячи з принципів системного підходу, на основі всебічного вивчення конкретної трудової діяльності [1; 4].

Емпіричним підґрунтям для розроблення професіограми професії слідчого стали результати психологічного тестування 750 поліцейських Головних управлінь НП з 25 регіонів України [11].

За результатами дослідження Державного науково-дослідного інституту МВС [11] фізіологічною особливістю праці слідчого є мала рухливість і довготривале перебування в одноманітному положенні. Пріоритетні робочі пози: сидячи, стоячи, вимушені залежно від завдань роботи і служби. Ритм, режим праці та відпочинку не регламентовані. Середній час професійної діяльності слідчого від загальної тривалості робочого дня становить 85–95%. У роботі слідчих переважає тривала розумова діяльність, яка є виснажливою для організму, веде до стомлення і перевтоми. До основних факторів, які викликають втому в діяльності слідчого, належать: монотонія під час роботи; тривала безперервна робота з документами; тривале перебування в стані емоційної та фізичної напруженості; підвищена значимість помилкових дій; труднощі спілкування у процесі

виконання службової діяльності; фізіологічний дискомфорт внаслідок невідповідності умов праці санітарно-гігієнічним нормам [9; 10].

Професія слідчого висуває високі вимоги до психомоторних властивостей; розвитку сенсорно-перцептивної сфери фахівців: їм потрібна висока точність і чутливість аналізаторів (зорового, слухового, дотикового); добре орієнтування щодо просторово-часових характеристик.

Під час виконання посадових обов'язків слідчий: керує слідчо-оперативною групою на місці вчинення кримінального правопорушення; організовує взаємодію зі службами кримінальної поліції і підрозділами превентивної діяльності з метою затримання підозрюваних у скоєнні правопорушення; документує попереднє слідство (складає протоколи допитів, протоколи про затримання осіб, повідомлення про підозру у скоєнні правопорушення, складає обвинувальні акти за різноманітними складами правопорушень та інші документи відповідно до законодавства); здійснює безпосередньо слідчі дії та негласні слідчі (розшукові) дії (огляд місця вчинення кримінального правопорушення, обшуки, допити свідків, потерпілих, які проходять у кримінальній справі, слідчі експерименти, впізнання та ін.); несе відповідальність за законність прийнятих рішень щодо спрямування слідства, провадження слідчих дій та своєчасне їх виконання; забезпечує профілактику правопорушень, проводить серед населення роз'яснювальну роботу з питань боротьби зі злочинністю.

Важливим для слідчих є розвиток спеціальних здібностей, які визначають ефективність застосування ними поліцейських заходів примусу (фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї). Однак, зазначені здібності не є пріоритетними в професійній діяльності.

На сьогодні питання визначення основних видів захворювань серед слідчих є малодослідженим. Водночас, серед основних професійних захворювань, що можуть виникати в діяльності слідчих, виокремлюють: захворювання очей та порушення зорової функції; порушення опорно-рухового апарату, пов'язані з монотонними навантаженнями; порушення обмінних процесів, що зумовлюють застійні явища у м'язах ніг, органах черевної порожнини і малого тазу, погіршення постачання кисню до головного мозку; нервово-психічні захворювання, в результаті яких в організмі розвивається психічна втома та перевтома; інфекційні і алергічні захворювання [11].

Висновок. Підсумовуючи, зазначимо, що професія слідчого НП має свою психофізичну специфіку. Успішне оволодіння професією слідчого та ефективність подальшої діяльності значною мірою буде залежати від ступеня сформованості таких професійно важливих якостей (перераховані за рангом важливості), як:

висока розумова працездатність; комунікативна здібність; мотивація; розвиток оперативної та довгострокової пам'яті; властивість уваги; розвиток спеціальних професійних здібностей; емоційна стійкість у стресових ситуаціях; висока точності і чутливості аналізаторів (зорового, слухового, дотикового); швидкість просторової реакції на подразники і реакції вибору; швидкість реакції на небезпеку (здатність до швидкодії в умовах дефіциту часу). Серед рухових якостей, які будуть сприяти ефективному виконанню професійної діяльності, можна виділити: статичну, загальну, силову витривалість; спритність; координаційні здібності; гнучкість, відповідно до умов і завдань професійної діяльності.

Перспективи подальшого дослідження полягає в розробленні моделі ПОПП майбутніх слідчих на основі використання засобів фізичного виховання.

Список використаних джерел

1. Дьяченко МИ. Психология высшей школы. Минск: БГУ; 1978. 320 с.
2. Егорычев АО. Теория и технология управления психофизической подготовкой студентов к профессиональной деятельности [диссертация в Интернете]. Ярославль. 2005 [цитировано 3 лист. 2022]. 317 с. Доступно на: <https://www.dissercat.com/content/teoriya-i-tehnologiya-upravleniya-psikhofizicheskoi-podgotovkoi-studentov-k-professionalnoi>.
3. Фрумкин АА. Психологический отбор в профессиональной образовательной деятельности. СПб.: Речь; 2004. 210 с.
4. Климов ЕА. Путь в профессионализм. Психологический взгляд. М.: Флинта; 2003. 320 с.
5. Про затвердження, внесення зміни та скасування нормативних документів, Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 № 327 [Інтернет], 28 лип. 2010 [цитовано 7 лист. 2022]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0327609-10/sp:max50:nav7:font2#Text>.
6. Національний класифікатор професій ДК 003:2010, Документ va327609-10 [Інтернет], від 25.10.2021 [цитовано 7 лист. 2022]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10/sp:max50:nav7:font2#Text>.
7. Пилипей ЛП. Теоретико-методичні основи професійно-прикладної фізичної культури студентів вищих навчальних закладів [автореферат дисертації в Інтернеті]. К. 2010. [цитировано 3 лист. 2022]. 513 с. Доступно на: <https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/22.2011.pdf>.
8. Пічурін ВВ. Теоретико-методологічні основи психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей в процесі фізичного виховання [монографія в Інтернеті]. Дніпро, 2017. 393 с. Доступно на: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/10517>.
9. Про затвердження Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, Наказ МВС України № 570 [Інтернет], 6 лип. 2017 [цитировано 3 лист. 2022]. Доступно на: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17>.
10. Про затвердження Державних санітарних норм та правил. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 248 [Інтернет], 8 квіт. 2014 [цитовано 3 лист. 2022]. Доступно на: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>.

11. Остапович ВП, Дубова ІО, Барко ВІ, Бабенко ВГ, Кирієнко ЛА, Ярема НЮ, Пампура ІІ, Барко ВВ, Криволапчук ВО, редактор. Професіограми за основними видами поліцейської діяльності (слідчого, оперуповноваженого карного розшуку (кримінальної поліції), дільничного офіцера поліції). Київ: ДНДІ МВС України, 2018. 162 с.
12. Радченко ЛО, Маренич ВМ, Щебликіна ТА. Розвиток освітніх процесів в Україні в контексті суспільних трансформацій [Інтернет], 27-29 трав. 2020 [цитовано 5 лист. 2022]; 378.1 (477). Доступно на: <https://ojs.htek.com.ua/index.php/htek/article/view/33>.
13. Туревский ИМ. Структура психофизической подготовленности человека [автореферат диссертации в Интернете]. Москва. 1998 [цитировано 7 нояб. 2022]. 50 с. Доступно на: <http://www.dslib.net/fiz-vospitanie/struktura-psihofizicheskoy-podgotovlennosti-cheloveka.html>.
14. Zhang, Zhanjia, Chen, Weiyun. A Systematic Review of the Relationship Between Physical Activity and Happiness [Internet]. Journal of Happiness Studies. [Apr 2019]: [1305-1322 p.]. Available from: <https://doi.org/10.1007/s10902-018-9976-0>.
15. Rohit Adling, Gokul Kale. Effects of exercise on mental health. [Internet]. International Journal of Physical Education, Sports and Health. [P-ISSN: 2394-1685 E-ISSN: 2394-1693 Impact Factor (ISRA): 4.69]. [2016; 3(3)]: [p. 66-68]. Available from: <https://www.kheljournal.com/archives/2016/vol3issue3/PartB/3-2-76-584.pdf>.
16. Daniel I Galper, Madhukar H Trivedi , Carolyn E Barlow, Andrea L Dunn, James B Kampert. Inverse Association between Physical Inactivity and Mental Health in Men and Women. [Internet]. Medicine & Science in Sports & Exercise. [2006]: [p. 173-178]. Available from: DOI: 10.1249/01.mss.0000180883.32116.28: https://web.archive.org/web/20170110175354id_/http://beauty-review.nl:80/wp-content/uploads/2015/03/Inverse-association-between-physical-inactivity-and-mental-health-in-men-and-women.pdf.
17. Stuart JH Biddle, Kenneth R Fox, Stephen H Boutcher. Physical activity and psychological well-being. [Internet]. London. New York: Routledge. [RA781.P562 2000]: [p. 224]. Available from: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=Stuart+JH+Biddle%2C+Kenneth+R+Fox%2C+Stephen+H+Boutcher.+Physical+activity+and+psychological+well-being.+London.+New+York%3A+Routledge.+%5B2000%5D%3A+%5Bp.+224%5D.+&btnG=/
18. Philip Tyson, Kelly Wilson, Diane Crone, Richard Brailsford, Keith Laws. Physical activity and mental health in a student population. [Internet]. Journal of Mental Health. [December 2010 19(6)]: [p. 492–499]. Available from: <https://doi.org/10.3109/09638230902968308>.
19. F Hu`lya Asc1. The effects of physical fitness training on trait anxiety and physical self-concept of female university students. [Internet]. Psychology of Sport and Exercise. [Volume 4, Issue 3, July 2003]: [p. 255-264]. Available from: [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00009-2](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00009-2).

References

1. Dyachenko WE. Psychology of high school. Minsk: BSU; 1978. 320 pp.
2. Egorychev AO. Theory and technology of management of psychophysical preparation of students to professional activity [dissertation in Internet]. Yaroslavl. 2005 [cited Nov. 3, 2022]. 317 p.

Available at: <https://www.dissercat.com/content/teoriya-i-tehnologiya-upravleniya-psikhofizicheskoi-podgotovkoi-studentov-k-professionalnoi>.

3. Frumkin AA. Psychological selection in professional image. St. Petersburg: Things; 2004. 210 pp.
4. Klimov EA. The path to professionalism. Psychological viewing. M.: Flint; 2003. 320 pp.
5. On approval, amendment and cancellation of regulatory documents, Order of the State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy of 28.07.2010 No 327 [Internet], July 28. 2010 [cited Nov. 7, 2022]. Available on: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0327609-10/sp:max50:nav7:font2#Text>.
6. National Classifier of Professions DK 003:2010, Document va327609-10 [Internet], dated 25.10.2021 [cited Nov. 7, 2022]. Available on: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10/sp:max50:nav7:font2#Text>.
7. Philip LP. Theoretical and methodological foundations of professional and applied physical culture of students of higher educational institutions [abstract of the dissertation on the Internet]. K. 2010. [cited Nov. 3, 2022]. 513 p. Available at: <https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/22.2011.pdf>.
8. Pichurin VV. Theoretical and methodological foundations of psychophysical training of students of engineering specialties in the process of physical education [monograph on the Internet]. Dnipro, 2017. 393 p. Available at: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/10517>.
9. On approval of the Instruction on the organization of the activities of pre-trial investigation bodies of the National Police of Ukraine, Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 570 [Internet], July 6. 2017 [cited Nov. 3, 2022]. Available on: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17>.
10. On approval of state sanitary norms and rules. Hygienic classification of labor according to indicators of harmfulness and danger of factors of the working environment, severity and intensity of the labor process, Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 248 [Internet], April 8. 2014 [cited Nov. 3, 2022]. Available on: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>.
11. Ostapovich VP, Dubova IO, Barko VI, Babenko VG, Kiriyyenko LA, Yarema NYU, Pampura II, Barko VV, Kryvolapchuk VO, editor. Professiograms on the main types of police activity (investigator, operative of criminal investigation (criminal police), district police officer). Kyiv: SRI of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 2018. 162 p.
12. Radchenko LO, Marenych VM, Shcheblykina TA. Development of educational processes in Ukraine in the context of social transformations [Internet], May 27-29. 2020 [cited Nov. 5, 2022]; 378.1 (477). Available on: <https://ojs.htek.com.ua/index.php/htek/article/view/33>.
13. Turevsky IM. The structure of psychophysical preparation of the human [abstract of the dissertation in the Internet]. Moscow. 1998 [Cited Nov. 7, 2022]. 50 p. Available at: <http://www.dslib.net/fiz-vospitanie/struktura-psihofizicheskoy-podgotovlennosti-cheloveka.html>.

Відомості про автора: Великий Юрій Миколайович; викладач вогневої підготовки кафедри тактико-спеціальної підготовки; Features of improving professionally oriented psychophysical training of investigators of the National Police; м.т. 068-708-4757; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ; адреса: проспект Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпропетровська область, 49005; e-mail: great170512@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-4386-7555>.

Information about the author: Veliky Yurii Mykolaiovych – Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.